

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 1 fillér.

MELJELENIK BETENKÉNT EGYSZER:

pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDESI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Debreczen sz. kir. város polgármesterének jelentése az 1904-ik évről.

(Folytatás.)

Utca	Térület m ²
Körház	16 42
Hádház	11 76
Bem József- és Ajtó	8 00
Bethlen	48 99
Bundi	4 83
Hatvan	88 41
Mester	9 25
Csokonai	66 20
Garay	30 00
Hajó	48 08
Tanító	25 05
Kar	59 40
Csap	41 64
Pásti	94 36
Pásti	26 00
Jókai	75 40
Hortobágy	60 80
József k. h.	42 97
Arany János	2 00
Széchenyi-laktanyánál	10 15
Miklós	53 39
Nemzetőr	11 88
Erzsébet	101 95
Szív	30 60
Vörösmarty	7 80
Homokkert	6 75
Petőfi-tér	63 64
Teleki	109 28
Szent Anna	97 57
Attila-tér	4 00
Timár	9 00
Domb	11 50
Nap	5 40
Kaudia	433 79
Méliusz-tér	7 70
Pacsirta	3 00
Rakovszky	13 00
Egyház-tér	189 18
Piacz	22 78

Együtt: 2346 41

Kavicsos ut kavicsolva és gőzhengerrel hengerezve
lett a Fűvészert-utcán 125 méter hosszan. Csapó-utcán

1350 m. Burgundián 200 m. Hatvan-utcán 820 m. Raktári-
uton 230 m. Simonyi-uton és Nagyerdőn 900 m. Összesen
3625 folyó méter hosszban 20,660 négyszögöl méter terü-
leten.

Az előző évi *salakolási* munka folytatására salak és
agyagkeverékkel feltöltött a mérnöki hivatal a külső vásár-
térnek az Arany János-utca és Miklós-utca közt eső 2
főburkolat közt eső közepértületet és így a vásártér ren-
dezés Széchenyi- és Miklós-utca közt eső részen teljesen
bevégeztetett.

A város külterületén levő utakon történt *építkezé-
sekről* a következőket jelentem:

1. A monostorpályi-uton épült 422 folyó-
méter hosszban 1771 45 m.
2. A 38. számú kishegyesi 0 165 kilo-
méter 662 00 m.
3. A szoboszlói-ut III. ágán 0 145 826 50 m.
4. A leneczház melletti 1531. sz. uton
0 330 1644 62 m.
5. A kis hádházi-uton (5. sz.) 0 057 324 90 m.

Összesen: 1 120 kilom. hosszban 5229 47 m.

Ugyancsak a város külső utjain új *beton átérész*
épült a 3-ik sz. vasuti uton, a 6., 7., 9., 31., 120. és 154.
számú törvényhatósági utakon, összesen 7 helyen.

Új *fahíd* 1 esetben készült. Ezenkívül javítva lett
19 átérész, 1 híd és 3 téglá átérész. Alapzatos kavicsos
ut kavicsolva és hengerelve lett:

A szoboszlói-ut főágán 1 840—2 550 kilométer közt.
A szoboszlói-ut IV. ágán 30 méter.
A 99. sz. ut elején 0—0 250 km. közt.
Újvárosi-ut 2 375—3 032 km. közt.
Böszörményi-ut 0—0 200 km. közt.
Hadházi-ut 4 100—5 500 km. közt.
Vámospércsi-ut 3—500 és 7—8 00 km. szakaszon.
Új *aggyagos ut* építettett a sámsoni-ut 3 84—5 00
km. szakaszán.

Aggyagos ut javítottatott a sámsoni ut 2 810—3 840
km. szakaszán és 5—6 ½ km. közt.

A törvényhatósági utak közül, a város belsején át-
vonuló részeket nem számítva, *ki van építve* 32 604 kilo-
méter; *kiépítetlen* 694 999 km.; így tehát az *összes ki-
épített és kiépítetlen ut* 727 603 kilométer.

Debreczen sz. kir. város törvényhatóságának a törvényhatósági közutaknak 1904 évi építési, kezelési és fentartási kiadásairól, másrészt az érintett kiadások fedezésére szükséges bevételekről szóló záró-számadása.

Rovat	A bevételek részletezése, illetve a rovat megnevezése	JÁRANDÓSÁG						Összesen		Lerovás	
		hátralék a múlt év végével		folyó évi		összesen					
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.
I.	A) Valódi bevétel:										
II.	Vámbevételek	180	—	60	—	240	—	60	—	240	—
III.	Gyümölcsözőleg elhelyezett tőkepénzek és értékpapírok kamatai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	Helyi érdekű vasutak részv. oszt. és kamata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.	Községeknek az átkelési utszakaszra hozzájár.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI.	Utí kiadások fedezeti alapj. jöv. és köv.	—	—	755 34	—	755 34	—	—	—	755 34	—
VII.	Bírság pénzek	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—
VIII.	Különféle bevételek	—	—	49 44	—	49 44	—	—	—	49 44	—
IX.	Természetbeli lerovásból várható fedezet	—	—	—	—	—	1455	—	—	—	—
	Az utadó és pedig:										
	1. a 3 kézi napszám utadó minimumok összege	83224 14	114929 97	198154 11	—	105 976 47	—	97 569 61	—	—	—
	2. az 1 ígás napszám utadó minimumok összege	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	3. a százalék szerint fizetőkre kivetett utadói összege	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	Miniszteri segélyösszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	A valódi bevétel összege:	83,404 14	115794 75	199098 89	—	107,551 47	—	98,614 39	—	—	—
XI.	B) Számlítási térlények.										
	C) Hitel és pénztári műveletek:										
XII.	Visszafizetett cselekvő tőke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII.	Kölcsön vett terhelő	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Hitelművelési bevételek összege:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	D) Átfutó bevétel:										
XIV.	Felvett előlegek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV.	Visszatérített, illetve visszanyert előleg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVI.	Idegen pénzek	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Átfutó bevételek összege:	83,404 14	115794 75	199198 89	—	866,681 47	—	98,614 39	—	—	—
	A) B) C) és D) alattiak mindössze:	—	—	919 56	—	919 56	—	99,533 95	—	—	—
	Pénztári maradvány 1903 végén:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összes bevétel:	83,404 14	116714 31	200118 45	—	131,628 26	—	99,533 95	—	—	—

Rovat	A kiadások részletezése illetve a rovatoknak megnevezése	JÁRANDÓSÁG						Összesen		Lerovás	
		hátralék a múlt év végével		folyó évi		összesen					
		Kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.
	Valódi kiadások:										
I.	Személyi járandóságok	—	—	14,131	20	14,131	20	14,631	20	14,131	20
II.	Dologi kiadások	—	—	2,240	—	2,240	—	2,240	—	2,240	—
III.	Utóépítés, fentartás stb.	3,360	—	31,850	04	35,210	64	40,305	14	35,210	64
IV.	Új utak építése	21,743	20	47,431	33	119,174	53	112,814	54	99,174	53
V.	Hitel és pénztári művelete	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI.	Átfutó kiadások	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen	21,743	20	97,431	33	119,174	53	112,814	54	99,174	53
	Pénztári mar. 1904-ről	—	—	359	42	359	42	138,213	66	359	42
	Összes kiadás	21,743	20	97,790	75	119,533	95	130,028	30	99,533	96

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági utadójának 1904. évi zárószámadása.

Kiadási tételek	kor.	f.
I. Személyi járandóságok	13,931	30
II. Dologi kiadások	2,240	—
III. Utóépítés, fenntartás és felügyeleti költs.	35,210	04
IV. Új utak és hidak építése	15,890	97
V. Vasúti állomások utjai építésére és fennt.	—	—
VI. Helyi érdekű vasutak létesítés. és támog.	16,766	40
Átvitel:	84,038	71

Kiadási tételek

kor. f.

	Áthozat:	84,038	71
VII. Utalapot terhelő egyéb kötelezettsé. és tar.	14,657	59	
VIII. Előre nem láthatókra	278	33	
IX. Gyűmölcsozólóg elhelyezett pénzek	—	—	
X. Visszafizetett terhelő tőke	—	—	
XI. Visszafizetés mellett adott előlegek	—	—	
XII. Felvett előlegek visszatérítése	—	—	
XIII. Idegen pénzek	—	—	
XIV. Pénztári maradvány 1904. végén	359	42	
Végösszeg	99,534	05	

Debreczen sz. kir. város világítási vállalatának 1904. évi mérlegszámlája.

Tartozik	Összeg		Követel	Összeg	
	korona	fill.		korona	fill.
Pénztár számla	19,768	63	Tartalék	15,000	—
Debreczeni első Takarékpénztár számla	9267	40	Légszergyár értéksökkentése	200,533	69
Alföldi Takarékpénztár számla	8187	14	Balogh Mihály munkás-segélyalap	267	40
Óvadék	3090	61	Többek számlája	3090	61
Légszergyár	457,875	95	Debreczen sz. kir. város számlája	—	—
Légszszmérő kölcsönére	22,369	15	a) világítási alapítvány	388,756	53
Légszszberendezés kölcsönére számla	1028	63	b) takarékpénztári kölcsön	160,600	—
Irodaberendezés számla	1000	—	c) 1904. évi nyereség	105,948	31
Árukészlet	32,145	42			
Fuvartartás	1030	—			
Légszszkészlet	181	50			
Köszénkészlet	28,000	—			
Pirszénkészlet	500	—			
Kátránykészlet	2,520	—			
Légszszeladás adósk	1,270	20			
Pirszéneladás	305	18			
Kátrányeladás	36	28			
Magánberendezések adósk számla	17,661	91			
M. kir. államvasutak számla	685	23			
Többek	725	—			
Végösszeg	607,648	23		607,748	23

Az 1904. évi üzleti eredmény kedvező volt, amennyiben, mint a fentebb bemutatott mérleg mutatja, a vállalat a legszigorubb üzleti elvek alapján 105,948 korona és 31 fillér tiszta hasznot ért el, ami a vállalat életrevalóságát és a házipénztárra való hasznos voltát igazolja. A városi kezelés haszonereedménye 4 év alatt 321,482 korona. Az 1904. év folyamán a vállalat 10,625 m. vezetékét fektetett le az utcákon és 209 utcái lámpát állított fel; az utcái csőhálózat ez idő szerint 46,545 méter a csatlakozó vezeték elágazásai nélkül, a lámpák száma pedig 875. A vállalat tehát két évvel hamarabb rendezte be a város belső területét gázvilágítással, mint amennyi időt erre a törvényhatósági bizottság megszabott, sőt a városból kivezető utak mentén is állított fel lámpákat.

Tehát 1904-ben 1,015,325 köbméter gáz fogyott el, ebből ipari és fűtési célokra 117,243 köbméteret használtak el, több mint ötszörösét annak, ami azt célokra a gáz átvétele alkalmából előretett, ami azt bizonyítja, hogy egy a gázfűtés, mint a motorok kitűnően beváltak. Az átlagos napi fogyasztás 3857 köbméter volt, legtöbb gáz fogyott el december 31-én és a legkevesebb július 10-én.

Az előállított gázmenyiségre 47,303 mm. szemet használt fel a vállalat és így 100 klg. szesz 30:1 köbméter gázt adott, azonkívül 69:9 klg. pirszén és 5 klg. kátrányt. Légszszmérő óra volt 1568. Az égési órák száma 2,208,566. Mivel a légszsz előállítása 1904-ben 11 fillér volt, a közvilágítás az elhasznált Auer égőkkel együtt 33,002 kor. 43 fillérbe került. Az 1904. évben termelt légszsz előállítása és a körében felmerült kiadások 242,802 kor. 86 fillérre rúgtak, pirszénből befolyt 72,561 kor. 80 fillér, kátrányból 12,404 kor. 72 fillér. A vállalat folyton fejlesztési a csőhálózatot és mindent elkövet, hogy a házipénztár gyarapításán kívül a közvilágítást minél szélesebb gyűrűben fejlessze.

Adóügyek.

Az 1904. évben egyenes adó címzen az adókönyvek tételei alatt, a városra, mint testületre, az államvasútra és lakosságra kivetett adókról az alábbi kimutatást közlöm:

A) Egyenes adó.

1. Földadó	374,412	kor. 12 f.
2. Házbéradó	246,640	> 40 >

3. Házosztályadó...	53,837	kor. 52 f.
4. I. oszt. kereseti adó ...	58,221	» 50 »
5. II. » » » ...	38,961	» 60 »
6. III. » » » ...	258,842	» 99 »
7. IV. » » » ...	115,403	» 19 »
8. Nyilvános szám. kötelez. ...	67,795	» 76 »
9. Tőkekamat és járadékadó	31,935	» 71 »
10. Általános jöv. pótdó ...	209,679	» 55 »
11. Fegyveradó ...	200	» — »

Összesen 1.455,929 kor. 72 f.

Ezen összegből a várost, mint testületet és az államvasutat, mint közvetlen fizetőket terheli ... 148,146 kor. 42 f.

Marad a lakosság terhére	1.307,783	kor. 30 f.
1903-ról hátralék ...	1.134,333	» 47 »
1904. évi szaporodás ...	32,387	» 41 »

Összesen 2.474,504 kor. 18 f.

ebből levonva az 1904. évi ap. ... 59,447 » 65 »

Marad tartozás	2.415,056	kor. 53 f.
1904. évi befizetés ...	1.341,537	» 38 »
1904 végén hátralék	1.073,519	kor. 15 f.

B) Országos betegápolási adó.

1904. évi kirovás ...	42,687	kor. 72 f.
1903. » hátralék ...	16,753	» 36 »
1904. » szaporodás ...	—	» — »

Összesen 59,441 kor. 08 f.

1904. évi apadás ...	—	» — »
Összes tartozás ...	59,441	» 08 f.
1904. évi befizetés ...	36,963	» 24 »

Marad hátralék 22,477 kor. 84 f.

C) A város, mint erkölcsi testület adója.

a) Debreczeni birtoka után:

1904. évi kirovás ...	101,329	kor. 23 f.
1903. » hátralék ...	76	» 07 »

Összesen 101,465 kor. 30 f.

1904. évi fizetés ...	100,124	» 30 »
-----------------------	---------	--------

Marad hátralék 1281 kor. — f.

A város orsz. betegápolási pótadója:

1904. évi kirovás ...	5066	kor. 46 f.
1904. » fizetés ...	4961	» 65 f

Marad hátralék 104 kor. 91 f.

Községi alap pénztára:

1904. évi kirovás ...	5488	kor. 55 f.
1904. » fizetés ...	6435	» 74 »

Marad fölös fizetés 947 kor. 19 f.

Országos betegápolási pótadó:

1904. évi kirovás ...	244	kor. 43 f.
1904. » fizetés ...	181	» 97 »

Marad hátralék 62 kor. 46 f.

b) Debreczen szovátai birtoka után:

1904. évi kirovás ...	16,921	kor. 84 f.
1904. » fizetés ...	21,129	» 10 »
1903. » hátralék ...	4207	» 16 »

Marad fölös fizetés — kor. 10 f.

Országos betegápolási pótadó:

1904. évi kirovás ...	505	kor. 14 f.
1903. » hátralék ...	115	» 14 f.

Összesen 620 kor. 28 »

1904. évre fizetés ...	961	kor. 23 f.
Marad fölösleg fizetés	340	kor. 95 f.

Utadó:

1904. évi kirovás ...	1683	kor. 72 f.
1904. » fizetés ...	1683	» 72 »

Marad — kor. — f.

c) Sámsoni birtok után:

1904. évi kirovás ...	1519	kor. 06 f.
1904. » fizetés ...	1519	» 06 »

Marad — kor. — f.

Országos betegápolási pótadó:

1904. évi kirovás ...	45	kor. 57 f.
1903. » hátralék ...	34	» 54 »

Összesen 80 » 11 f.

1904. évi fizetés ...	75	» 95 »
-----------------------	----	--------

Marad hátralék 4 kor. 16 f.

Községi pótadó:

1904. évi kirovás ...	380	kor. 09 f.
1904. » fizetés ...	380	» 09 »

Marad hátralék — kor. — f.

Utadó:

1904. évi kirovás ...	151	kor. 67 f.
1903. » hátralék ...	1	» 82 »

Összesen 153 kor. 49 f.

1904. évi fizetés ...	152	» 86 »
-----------------------	-----	--------

Marad hátralék: — kor. 63 f.

D) Guthi birtokok után.

1904. évi kirovás ...	4137	kor. 71 f.
1903. » hátralék ...	1019	» 65 »

Összesen: 5157 kor. 36 f.

1904. évi fizetés ...	5157	» 36 f.
-----------------------	------	---------

Marad: — kor. — f.

Orsz. Betegápolási alap.

1904. évi kirovás ...	124	kor. 13 f.
1903. » hátralék ...	34	» 18 »

Összesen: 158 kor. 31 f.

1904. évi fizetés ...	184	» 07 »
-----------------------	-----	--------

Marad fölösleg: 22 kor. 76 f.

Illetkegyenérték a város összes birtokai után.

1904. évi kirovás ...	28,836	kor. 60 f.
1903. » hátralék ...	167	» 30 »

Összesen: 29,003 kor. 90 f.

1904. évi fizetés ...	28,892	kor. 30 f.
-----------------------	--------	------------

Marad hátralék: 111 kor. 60 f.

D) Hadmentességi díj.

1904. évi kirovás ...	20,786	kor. — f.
1903. » hátralék ...	52,086	» 40 »

Összesen: 2359 » 61 »

1904. » szaporodás ...	75,232	kor. 01 f.
------------------------	--------	------------

Összesen: 74,662 kor. 01 f.

1904. évi fizetés ...	13,100	» 27 »
-----------------------	--------	--------

Marad hátralék: 61,561 kor. 64 f.

E) Utadó.

1904. évi kirovás ...	115,545	kor. 24 f.
1903. » hátralék ...	13,625	» 86 »

Összesen: 36 » 72 »

1904. » szaporodás ...	36	» 72 »
------------------------	----	--------

Összesen: 129,207 kor. 82 f.

1904. évi apadás	139	kor. 99 f.
Összesen:	129,067	kor. 08 f.
1904. évi fizetés	96,308	» 09 »
Marad hátralék:	32,759	kor. 74 f.

F) *Kereskedelmi- és iparkamarai illeték.*

1904. évi kirovás	5596	kor. 65 f.
1903. > hátralék	20,348	> 99 >
1904. > szaporodás	3735	> 24 >
Összesen:	29,680	kor. 88 f.
1904. évi szaporodás, illetve fizetés	10,206	> 79 >
Marad hátralék:	11,013	kor. 71 f.

G) *Ebadó*.

1904. évi kirovás	863	kor. — f.
1903. » hátralék... ..	5024	» — f.
Összesen:	5887	kor. — f.
1904. évi apadás	146	» — f.
Összesen:	5741	kor. — f.
1904. évi fizetés	1598	» — f.
Marad hátralék:	4143	kor. — f.

H) Országos mezőgazdasági cselédpénztár.

1904. évi kirovás	951 kor. 60 f.
1903. » hátralék	2743 » 20 »
Összesen :	3694 kor. 80 f.
1904. évi apadás	39 » 60 »
Marad :	3655 kor. 20 f.
1904. évi fizetés	1003 » — »
Marad hátralék :	2652 kor. 20 f.

1) *Nyirvizadó.*

1904. évi kirovás	17,112	kor. 79 f.
1903. » hátralék	6073	» 61 »
Összesen:	23,186	kor. 40 f.
1904. évi fizetés	21,401	» 81 »
Marad hátralék:	1784	kor. 59 f.

K) *Fegyveradó.*

1904. évi kirovás	200	kor. — f.
1903. » hátralék	838	» — »
Összesen:	1038	kor. — f.
1904. évi fizetés	496	» — »
Marad hátralék:	542	kor. — f.

L) *Községi pótladó.*

1904. évi kirovás	— —	kor. — f.
1903. » hátralék	345,770	» 89 »
1904. » szaporodás	— —	» — »
1904. » apadás	— —	» — »
1904. » fizetés	374,119	» 44 »
Marad hátralék :	— —	kor. — f.

1904. évben végrehajtási költség czimen befolyt...	14,000	kor.	53	f.
1904. évben intési díjban befolyt	1146	»	40	»
» » idegen adóban ...	8868	»	10	»
» » illetékben ...	11,029	»	64	»

M) *Birtoknyilvántartás.*

Az 1904. évben bemutatott szerződések	621 drb.
» » » a telekkönyvi hatóságtól	1040 »
beltelkeknel	377 »
ondódi földek	166 »
uj osztásu földek	125 »
tanyabirtokok	53 »
kaszáló birtok	77 »

szőlőskert	263 drb.
majorsági föld	65 »
libakert	8 »

Összesen: 1134 birtokváltozás.

Megjegyzem, hogy az itt kimutatott számadatok a lakosság adóját illetően nem tökéletesek, mivel az 1902. évi adófőkönyvek még nincsenek lezárva, aminek oka az, hogy az 1902. évi házadó felebbezés folytán be lett állítva és csak az 1904-ben irathatott elő és ennek folytán az 1902. és 1903. évi adófőkönyveket 1904. és 1905. évben lehetett lezárni; jelenleg folyamatban van az 1904. évi főkönyv lezárása, az 1905. évi házadó kivétel újból be van állítva.

Végül amivel az állami adó-alap nincsen helyesen összeállítva, az 1904. évi községi pótdót sem mutathatja ki az adóügyszóltárs; a munka egyébiránt folyamatban van.

Mezõgazdaság.

Városunk 1904. évi mezőgazdasági viszonyairól a következőket van szerencsém jelenteni:

A mezőgazdasági termés a rendetlen időjárás következtében nem volt közepesnél jobb. Átlag termett katesztrális holdanként:

ősi búzából	7	mm.
tavaszi »	6	»
ősi rozsból	6	
tavaszi »	5 50	»
kétszeresből	7	»
ősi árpaiból	8	»
tavaszi »	7	»
zabból	8	»
szemestengeri	10	»
burgonyából	90	»
czukorrépából	140	»
takarmányrépa	200	»
dohányból	10	»

A termés közepes eredményét nagyban előmozdította a tél legzordabb időszakában a vetéseket betakaró hólepel; a tavasz és az érlelő időszak nem volt ily kedvező a vetésekre, amennyiben ez utóbbi forró napokat aránylag hűvös éjszakkal váltottak fel.

A kárlelkony rovarok ellen kellőn védekeztünk, nem egyszer figyelmeztetve a lakosságot a hernyók pusztítására, melyek azonban gyümölcsfáinkon is sok kárt okoztak.

Nagyobb aggodalomra adott okot a *Hortobágyon fellépő sáskák pusztítása*, melyek közlegelőnk használhatóságát veszélyeztették.

A mezőgazdasági *termés* mennyiségének és a bevett föld területének, nagyságának adatait alább közlöm a »Városunk kereskedelme« c. rovat alatt.

A gazdasági haszon és ígás állatok értékesítési viszonyait a következő átlagos árak mutatják:

Bikák átlagos ára darabonként	—	kor.
Tehenek » » »	»	»
Ökrök » » »	»	»
3-4 éves mének ára darabonként	»	»
3-4 » kanizsák ára darabonként	»	»
3-4 » heréltek » »	»	»
Juhok ára darabonként	»	»
sértések ára » » »	»	»

A haszon állatok egészségi állapota, jóllehet a hatóság a felállított állategészségügyi körzetekben mindent elkövetett az időnként felmerülő és előforduló állati beteg-

műhelyéből kerültek a nyilvánosság napfényé elé. A régi családok leveles ládáiból kikerülnek az armálisok, végrendeletek, familiáris pörök iratai, régi naplók, egykoron tiltott politikai krónikák, adás-vételi szerződések, számadások, halotti bucsuzatolók, köszöntő rigmusok és a híres-nevezetes „Kis-Tükör”, többféle kiadásban.

Idestova multja lesz a hírlapoknak, melyek a város napi-élete hullámzásának tükrözi és ennyiben igényt tarthatnak a muzeumi megőrzésre, de velük együtt itt követelnek helyet a tájképes levelezőlapok is, a melyek Debreczenről vagy a hajduság vidékéről és ezeknek népeletről vannak főlvéve.

c) **történeti tárgyak osztálya**, amelybe sorozhatók a mult időkbelől megmaradt mindazon érdemes tárgyak, amelyek Debreczen városnak avagy környékének multjára vonatkoznak. E tekintetben Debreczen Város Muzeuma értéktárházakat gyűjthet, mert az egész vidéken sincsen olyan muzeum, amelybe a Tiszán-tuli alföld történelmi emlékei össze volnának halmozva, pedig egyes régi családoknál sok ereklye van eldugva padláson, ládákban és félreeső zugokban, ahol a történelmi érzék általánosan észrevehető hanyatlása folytán, az utódok nem törődése miatt rájuk csak a pusztulás sorsa várakozik. Ha előbbi idők-ből nem is nagy számmal, de már a török-járás kora óta megmaradt emlékek, ruhák, ékszerok, sarkantyuk, lánczok, fegyverek, kardok, zászlók, családi pecsétek és más efélék bőven akadnak; maga Debreczen város, az Egyházak, a Kollégium multjából sok tárgy előkerült amelyek szétszórtnak él vannak rejtve a szemlélhetés elől. Debreczen és a Kollégium történetében szerepelt nagyjainak egykoru hason-másai, arcképek, faragványok, sir-kövek, régi épület-maradványok összehordandók. A város régi épületeinek meglevő rajzai, a város látképei, egyes középületek ter-vrajzai, lebontás alá kerülő nevezetes házak hason-másai mind ide tartoznak és megőrizendők. Sőt városunk muzeumban van helye a modern intézmények (vizvezetők, csatornázás, légszusz-csőhálózat) terveinek is, amelyeknek megőrzésében a mult már érintkezik a jelennek.

II. **A népeleti-szak** megint három osztályra választ-ható szét a szerint, amint a nép élet-foglalkozásai között különféle osztályba osztható házi, gazdasági vagy mes-terségi tárgyakat és szerszámokat, használ:

a) **családi élet** osztálya, amely magában foglalja mindazt, ami a debreczeni vagy hajdusági magyar ember egyszerű házában és tájékán található. Minél régibb nyomokon ránk maradt házi tárgy, annál becsebb, mert a nép jelkének igaz mivoltából annál több látható rajta. És a nép életi tárgyak gyűjtésénél ez a fő szem-pont. Az egyszerű lakóház maga, annak építési módja, minél régibb divatu ház-mintája, szobáinak elrendezése, felvése, beosztása, az első-ház, a pitar, a konyha, ezek-nek butorzata leírva, jellegzetesebb példáiban lerajzolva, mind művelődés történelmi muzeumi tárgy lehet. A háztörténet, szerszámok, tűzfal és annak felirata, rajz disztései, a kémények alakja, a padlás feljáróstól, lajtorjástól, a szellőző nyílások kasza- vagy tengeri disztésekkel, továbbá az udvar, a berena, meg az ól, istálló, göré, szin, tyuk-kekre, disznó-fürdő, pincze, kamara összes sajátosságai.

Maga a konyha az edényekkel együtt egy kis muzeum, benne a fazekak, főző-edények, lábosok, tepsik, csuprok, rózsás tálak, virágos tányérok, cifra nyaku boros üvegek, a zöld óros, a vizes kancsó, a füles (ke-rezsi) korszó társaságában. A pohos boglyakemence,

hozzá az előtétje, szén-vonóval és más, a kenyér- és pe-recz-sütéshez való eszközökkel, továbbá a diszó-olás a maga egész sereg szerszámával, mint a kések, abrálok, meg a kolbász töltő. Ide tartoznak a dagasztó teknő, mosó teknő, a rengő, valamint a konyha szerszáma a gyertyatartó a koppanatóval, meg az ósi méces. A régi divatu kihúzó asztalok, a széles tornyos, szunyoghó-lás nyoszolyák, néhol rengős bölcsővel, fókós komo-tok, támlás (virágos) deszka-székek, kifordított ló-czak, háromlábú számolyok, továbbá a czin-edények, ősanýáink ritka, ereklyéi a róz-üst, a zsiros bodonok és dád-apáink kedves hagyatéka: a szőrös-bőrös kulacs, valamint annak számtalan fajtája és egyéb rokonsága. A legrit-kább házi eszköz ma már a sódarád, a szallona-szó deszka, a hordóra való lópó-tök-dudu, a cigány kovács készítette patkányfogó, a drótostól remeke az egérfogó, — de legeslegritkábbak: a szövőszék, a rokka, meg a gerebeny.

A kálvínista babona képviselője: a béka-kerekítő, azután a különféle csiga-tésza csinálók, valamint a fiu gyerekek játékszerei: a dugó és csapó-csigák ostaraikkal, a labdák és a papíros-sárkány.

Külön népeleti tejezet a debreczeni népviselet: a férfi és női ruházat minden darabja. Ezek is minél in-kább távol állanak a gyári készítés szokásos formáitól, időben és mintára nézve, a muzeum számára annál be-cesebbek.

A férfiak ruházata: a rojtos gatyá, lobogós ing, borju-szájú ujjával, vagy a szűk magyar nadrág sötét-kék posztó-szövetből, az ezüst gombos mellény, erre fölve a pitykés dolmány, cifra-szür, bunda vagy ködmön: hozzá rogyós száru bagaria csizma, bárány-bőr sapka vagy régi módú süveg és a kampós görbe bot. A nők szok-nyái, a nagy-kendők számtalan változatban, a leányok ezüstös pártája, a menyasszonyok fehér virágos koszo-ruja és az asszonyok bóbítás főkötője külön gyűjtemény. Ide tartoznak a női kézimunkák remekei: a hímzések, kivarrások, horgolt haraszt-kendők, kilyukagatott párna-betétek, a virágos paplanok és a férfiak efajta disztár-gya: a kivarrott kostók dohány-zacsók.

(Folyt. köv.)

Hirek.

— **Városunk királyi biztosa.** Lapunk zártakor olvassuk a »Budapesti Közlönyben, hogy Ó cs. és apostoli királyi Felsége február hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával *Naszády István* kir. ítélőtáblai bíró Debreczen sz. kir. város és Hajdu vármegye teljhatalmu királyi biztosává nevezte ki.

— **Az önként befizetett adók.** A helybeli magyar királyi pénzügyigazgatóság rendeletéből *Nagy József* pénzügyi titkár megjelent városunk adóhivatalában vizsgálatot tartani. *Csóka Sámuel* tanácsnok a titkár rendelkezése bocsátotta a könyveket, melyeknek vizsgálatainál kitűnt, hogy a pénztárban 688 korona 57 fillér önként befizetett adó van. Ennek kapcsán a titkár felszólította *Csóka Sámuel* tanácsnokot azon összegnek az állampénztárra való átadására. Nevezett tanácsnok azonban hivatkozással a törvényhatóság közgyűlési határozatára, a beszállítást megtagadta. Ugyanigy cselekedett Szabó István adópengztáros is. *Csóka Sámuel* az esetet bejelentette a tanácsnak, mely eljárását helyeslőleg vette tudomásul.

— **Nyugdíjba menő tisztviselők.** Bészler Károly árvászeki elnök-tanácsnok; továbbá Körner Adolf, Király Gyula, Szabó Kálmán, *Csóka Sámuel* tanácsnokok, valamint Lovassy Szakáll Károly adóügyosztályi főnök beadták nyugdíjaztatásuk iránt való kérvényüket.

— **A debreczen-sámsóni vasut építése.** A debreczen-sámsóni vasut építéséhez a jó idő beálltával hozzáfognak. A vonat mentén levágandó haszonfák értékesítésére a városi tanács nyilvános árjelést fog hirdetni.

16.708.

1906. sz.

Pályázati hirdetmény

Budapesten és Kolozsváron tartandó gyümölcsészeti tanfolyamokra.

Budapesten (a m. kir. kertészeti tanintézetben) folyó évi március 26-tól március 31-ig, Kolozsváron (a m. kir. gazdasági tanintézetnél) f. é. április hó 2-től 7-ig gyümölcsészeti tanfolyamokat rendezettek.

Czélja ezen tanfolyamoknak:

a) hogy ezen tanfolyamokon a fiatalabb és a fatermesztés iránt érdeklődő lelkesekben a gyümölcstermesztés iránti érdeklődés felkeltés és azok abban szakszerű kiképzését nyerjenek;

b) hogy a lelkesek a fatermesztésnek, nemesítésnek a gyümölcstértermesztésnek feltételeit, módját és természetes követelményeit megismerve és megkedvelve e hasznos és nemisítő foglalkozásnak az életben művelői, tanítómesterei és buzgó terjesztőivé váljanak.

Az egyes tanfolyamokra csakis 12 lelkész fog az állam költségére felvétetni, akik egyenként 32 korona utatálányban és napi 4 korona ellátási díjban fognak részesített.

Felhivatnak mindazon községi lelkesek, kik ezen tanfolyamokon résztvenni óhajtanak, hogy 1 koronás bélyeggel felszerelt kérvényeiket, a melyben lakhelyük (vármegye és község), életkoruk, nyelvismeretük, valamint azon körülmény is, hogy vidékük a gyümölcstermesztésre kedvező-e? felelődni, folyó évi március hó 10-ig bezárólag közvetlenül hozzám terjesszék fel. Ezen határidőn túl beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni. Oly lelkész, ki már ily tanfolyamon részt vett, nem pályázhatik. Segédlelkesek nem vétetnek fel.

Az állami ösztöndíj mellett felveendő lelkészeknek kívül fel fog még vétetni e tanfolyamra 3—4 földbirtokos és gazdatiszt is, akik azonban állami ellátásban nem részesülnek. Ez utóbbiak kérvényeiket szintén folyó évi március hó 21-ig ugyancsak hozzám küldjék be.

Budapest, 1906. febr. 11.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

16.708.

1906. sz.

Pályázati hirdetmény

Keszthelyen, Tordán és Kiszsebenben tartandó gyümölcsészeti tanfolyamokra.

1. Keszthelyen a m. kir. gazdasági tanintézetben március 22-től március 31-ig.

2. Tordán az állami kertmunkás iskolánál március 26-tól április 4-ig.

3. Kiszsebenben az állami faiskola területén folyó évi április hó 17-től április 26-ig gyümölcsészeti tanfolyamot rendezettek.

Czélja ezen tanfolyamoknak:

a) hogy ezen tanfolyamon a fiatalabb és a fatermesztés iránt érdeklődő tanítók a faiskolai kezelés és gyümöl-

csészetben úgy elméletileg, mint gyakorlatilag szakszerű kiképzését nyerjenek;

b) hogy a tanfolyamot sikerrel végzett tanítók a fatermesztést és gyümölcstermesztést iskoláikban nagyobb sikerrel taníthassák;

c) hogy a gyümölcstermesztéssel foglalkozó földbirtokoknak alkalom adassék arra, hogy a gyümölcsfa nemesítés, kezelés és ápolásban kellő utmutatást nyerhessenek.

Az egyes tanfolyamokra csakis 16 tanító fog az állam költségére felvétetni, akik egyenként 30 korona utatálányban és napi 3 korona ellátási díjban fognak részesített. Oly tanító, ki már ily tanfolyamban részt vett, vagy aki a faiskolájáért földhitelintézeti pályadíjat nyert, nem pályázhatik. A felvételnél azok részesülnek előnyben, kiknek járásából egy tanító sem volt ily tanfolyamon.

Felhivatnak azon faiskola-kezelő néptanítók, kik ezen tanfolyamon részt venni óhajtanak, hogy 1 korona bélyeggel felszerelt kérvényeiket, amelyben lakóhelyük, vármegye és község, életkoruk, nyelvismeretük s faiskolában töltött eddigi működésünk, valamint a kezelésükre bízott faiskolának terjedelme is felelődni és ezen körülmények közvetlen iskolai hatóságuk által is igazolandó, a Keszthelyre folyamodók: folyó évi március 5; — Torda és Kiszsebenbe folyamodók pedig folyó évi március 10-ig bezárólag közvetlenül hozzám terjesszék fel.

Ezen határidőn túl beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Az állami ösztöndíj mellett felveendő faiskola kezelő tanítókon kívül, mindegyik tanfolyamra fel fog még vétetni 3—4 földbirtokos és gazdatiszt is, akik azonban állami ellátásban nem részesülnek. Ez utóbbiak kérvényeiket folyó évi március hó 20-ig ugyancsak hozzám küldjék be.

A tanfolyamot állami költségén végzett hallgatók az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos jelenlétében elméleti és gyakorlati vizsgálatot tesznek és ennek eredményéről bizonyítványt nyernek.

Budapest, 1906. évi február hó 11-én.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legutánabban és jótállás mellett eszközözi FÖLDVÁRI L. debreczeni első elektrotechnikai vállalat Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. der Ujfalussy-ház. Angol női blúzokat, férfi fehérneműket és kelenygeket mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYÖR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselő: Debreczen és Hajdumegye részére: LUKÁCS VILMOSNÁL, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.

Műkö- és Cementanyagár.

Beton és vasbeton.

Építési vállalat.

Átereszkek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott kar-mantus és oszmósözt Cementsövekek, Csatornázás.

Beton és Granito Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstaklatást megszüntet.